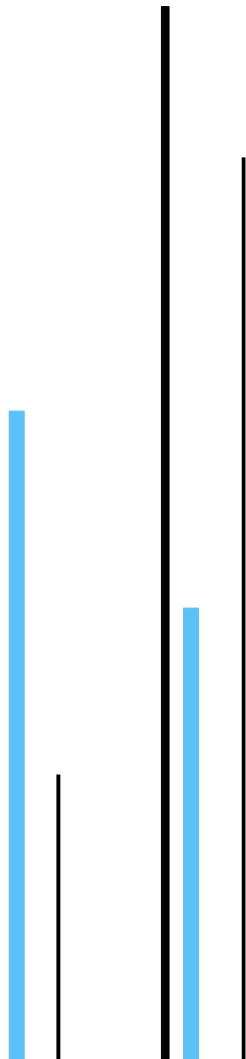

Funcatiegroepen in de detailhandel

statistieken en prognoses

Funcatiegroepen in de detailhandel

statistieken en prognoses

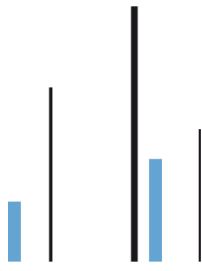
Uitgevoerd in opdracht van Koninklijke INretail

14 december 2020 | r2020-0078JK - DTH | 20216 - OEA

ABF Research | Verwersdijk 8 | 2611 NH | Delft | 015 - 27 99 300

Copyright ABF Research 2020

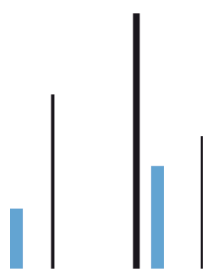
De informatie in dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. ABF Research aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten, onnauwkeurigheden of onvolledigheden. Het gebruik van (onderdelen van) dit rapport is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Detailhandel	3
2.1	Arbeidsmarktprognoses	3
2.2	Persoonskenmerken	6
2.3	Baankenmerken	7
3	Functiegroepen.....	9
3.1	EBB-data	9
3.2	Arbeidsmarktprognoses.....	10
3.3	Functiegroepen naar brancheclusters	12
3.4	Functiegroepen naar persoonskenmerken	14
3.5	Functiegroepen naar baankenmerken.....	16
	Bijlage	19

1

Inleiding

De detailhandel kent van nature een hoge conjunctuurgevoeligheid. Daarnaast wordt de sector geconfronteerd met ontwikkelingen die een sterk effect kunnen hebben op de structuur van de detailhandel op de langere termijn. In de rapportage van Panteia (2017)¹ over trends in de detailhandel die effect hebben op de factor arbeid worden onder meer de grote invloed van durfinvesteerdere, internationalisatie en het groeiende aandeel voor e-commerce genoemd. Tegelijkertijd tekent zich een trend af naar meer lokale producten en lijkt de waardering voor speciaalzaken toe te nemen. Daarnaast staat de economische ontwikkeling in 2020 in het teken van COVID-19.

Vanuit Retail Insiders bestaat behoefte aan informatie over de arbeidsmarkt voor functies binnen de detailhandel. De detailhandel wordt afgebakend door twaalf brancheclusters. Deze brancheclusters zijn opgebouwd uit verschillende branches, welke op hun beurt weer kunnen worden onderverdeeld aan de hand van SBI-codes. Tabel 1 geeft een overzicht van de brancheclusters in detailhandel. De onderverdeling van de sector detailhandel in subsectoren, brancheclusters en SBI-codes is te vinden in de bijlage. De branchecluster webwinkels heeft betrekking op de groep online-georiënteerde detailhandel bedrijven. Fysiek georiënteerde bedrijven die tevens een webshop hebben behoren niet tot deze groep.

Tabel 1: brancheclusters detailhandel

brancheclusters
levensmiddelenzaken
foodspeciaalzaken
consumentenelektronica
educatie & vrije tijd
huis & tuin
kleding & sport
persoonlijke verzorging
woonbranche
warenhuizen
ambulante handel
webwinkels
overige detailhandel

Informatie over het aantal werkzame personen binnen de detailhandel als geheel is beschikbaar vanuit de registerdata van het CBS, inclusief diverse verdelingen naar persoonskenmerken zoals leeftijd en geslacht en inclusief diverse verdelingen naar baankenmerken zoals deeltijdfactor en type aanstelling. Deze statistieken worden in de vorm van een rapportage over de sector op Retail Insiders beschikbaar gesteld. In de rapportage zijn tevens de prognoses opgenomen die ABF op het niveau van brancheclusters heeft opgesteld.

¹ Panteia (2017), "Trends in de detailhandel en betekenis voor de factor arbeid"

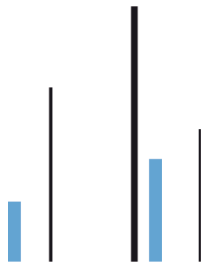
Informatie over functies of functiegroepen is niet voorhanden in de registerdata van het CBS, maar wel in de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De EBB wordt algemeen gezien als de beste bron voor arbeidsmarktinformatie op het niveau van functies of functiegroepen. De EBB is een doorlopend panelonderzoek waarin jaarlijks zo'n 1,5% van het beroepsbevolking van Nederland wordt ondervraagd over hun positie op de arbeidsmarkt. Hierbij worden onder meer de SBI-code en het beroep van de respondent via meerdere vragen zo goed mogelijk in beeld gebracht. Binnen de SBI-codes van de detailhandel komen in de EBB 114 functies voor. Hieruit zijn de elf meest voorkomende functiegroepen geselecteerd. De overige, kleinere functiegroepen zijn samengevoegd tot de functiegroep 'overige functies'. De functiegroepen zijn weergegeven in tabel 2, de samenvoeging is opgenomen in de bijlage.

Tabel 2: functiegroepen detailhandel

functiegroep
laders, lossers en vakkenvullers
verkoopmedewerkers detailhandel
kassamedewerkers
winkeliers detailhandel
teamleiders en managers
slagers
vertegenwoordigers en inkopers
administratief medewerkers
callcentermedewerkers outbound en overige verkopers
receptionisten en telefonisten
transportplanners en logistiek medewerkers
overige functies

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de brancheclusters binnen de detailhandel. In hoofdstuk 2 wordt nader ingezoomd op de functiegroepen binnen de detailhandel.

2

Detailhandel

2.1 Arbeidsmarktprognoses

De arbeidsmarktprognoses voor deze rapportage zijn opgesteld aan de hand van Hermes, het arbeidsmarktprognosemodel van ABF Research. Realisatiecijfers voor de periode 2012-2020 vormen de basis voor het prognosemodel. De looptijd van de prognoses betreft de periode 2021 tot en met 2030. Als peildatum moet telkens het begin van het jaar worden aangehouden. Dus wanneer resultaten voor 2020 worden gerapporteerd heeft dit betrekking op begin 2020. De COVID-19 crisis heeft voor de eerstkomende jaren een onzekere invloed op de arbeidsmarktontwikkelingen binnen de detailhandel. Ten behoeve van de arbeidsmarktprognoses is uitgegaan van een Corona-basisscenario dat wat betreft de economische ontwikkelingen aansluit bij de Macro Economische Verkenning 2021 (MEV 2021) die het Centraal Planbureau in het kader van Prinsjesdag 2020 heeft opgesteld. In dit scenario wordt uitgegaan van een negatieve economische groei in 2020 (-5%) gevolgd door het eerste economische herstel in 2021. In de Nederlandse arbeidsmarkt als totaal loopt de werkloosheid op. Wat betreft de verwachte demografische ontwikkeling wordt aangesloten bij de demografische varianten die het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in het kader van de Staat van de woningmarkt heeft laten doorrekenen.

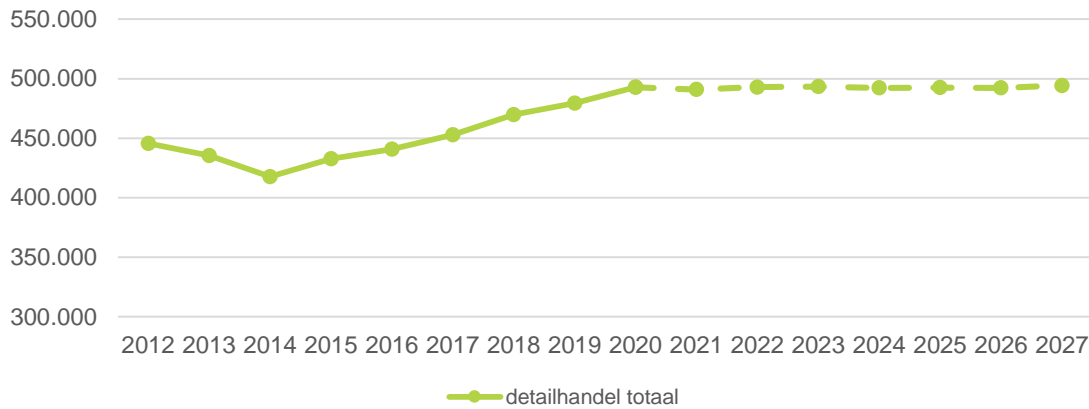
De prognoses voor het aantal werkenden worden in het Hermes-model bepaald door confrontatie van de verwachte arbeidsvraag en het verwachte personeelsaanbod. De arbeidsvraag is afhankelijk van de historische ontwikkeling, demografie, woningmarkt, inkomen, arbeidsproductiviteit en internetaandeel. Het personeelsaanbod is met name afhankelijk van de demografische ontwikkeling voor relevante bevolkingsklassen. Door confrontatie van arbeidsvraag en personeelsaanbod wordt op regionaal niveau het aantal werkenden bepaald, evenals hun persoonskenmerken en de instroom en uitstroom. De input voor het Hermes-model bestaat uit gedetailleerde statistieken uit de microbestanden van het CBS en prognoses van ondermeer ABF, CPB, Thuiswinkel.org en economisch onderzoek van ING.

Zoals wordt getoond in tabel 3 zijn begin 2020 in de detailhandel sector 492.860 fte werkzaam (1 fte komt overeen met 1 voltijd baan met een werkweek van 38 uur). Na een daling van 28.050 fte tussen 2012 en 2014 is het arbeidsvolume tussen 2014 en 2020 met 75.180 fte toegenomen. Dit komt neer op een groei van 18% in zeven jaar tijd. Over de periode 2012-2020 groeide het arbeidsvolume binnen de detailhandel sector ongeveer 11%. Voor de verdere toekomst wordt voor de detailhandel sector verwacht dat het aantal fte redelijk gelijk zal blijven. Naar verwachting zal het arbeidsvolume in de jaren 2020-2022 licht dalen en herstelt het arbeidsvolume zich vanaf 2022 om in 2025 op 492.610 fte uit te komen. De afname in arbeidsvolume ná 2020 wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren, waarin de COVID-19-crisis een belangrijke rol speelt. In figuur 1 wordt het verloop van het aantal fte ten opzichte van het basisjaar 2012 voor de detailhandel sector weergegeven.

Tabel 3: aantal fte in de twaalf brancheclusters van de detailhandel sector, statistieken en prognoses

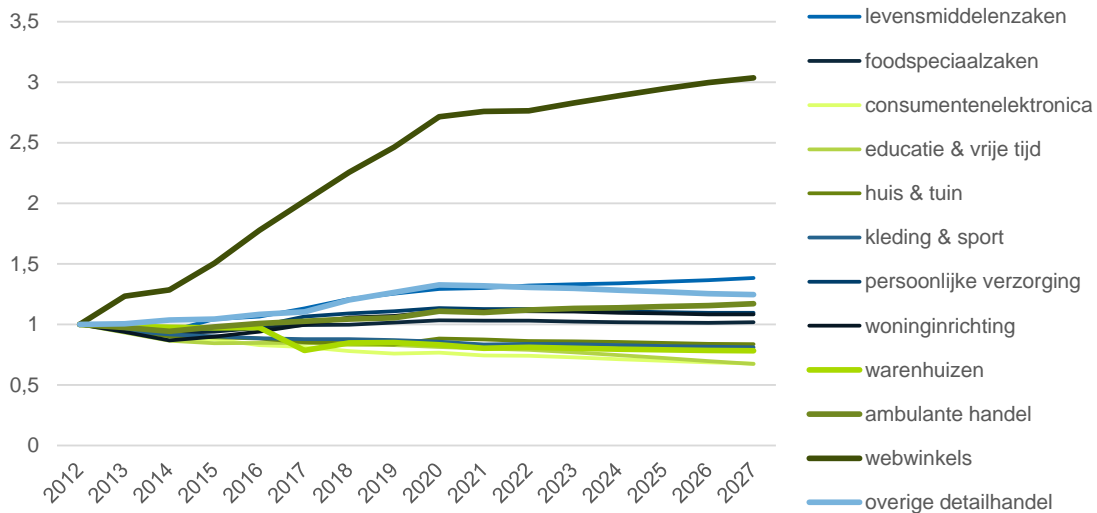
branchecluster	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
levensmiddelenzaken	118.640	117.500	111.880	123.900	126.230	134.150	143.370	148.850	153.290	154.350	156.660	157.870	158.920	160.500
foodspeciaalzaken	27.920	26.560	25.880	26.280	27.110	27.780	27.840	28.310	28.840	28.800	28.780	28.550	28.400	28.350
consumentenelektronica	17.610	17.610	15.410	15.420	14.600	14.330	13.730	13.370	13.520	13.080	13.060	12.810	12.540	12.320
educatie & vrije tijd	22.970	21.400	19.890	19.360	19.460	19.440	19.090	19.020	18.650	18.380	18.120	17.630	17.100	16.560
huis & tuin	50.830	48.350	45.780	45.360	44.900	43.260	42.900	42.410	44.850	44.440	43.880	43.750	43.370	43.020
kleding & sport	84.010	79.620	76.970	75.700	74.400	73.740	73.650	73.150	71.900	70.080	70.570	70.240	69.520	69.010
persoonlijke verzorging	31.610	31.400	30.590	30.560	31.210	33.630	34.490	35.010	35.850	35.630	35.580	35.320	35.020	34.830
woninginrichting	33.530	31.460	29.110	30.100	31.500	33.390	35.460	35.880	37.110	37.260	37.200	37.070	36.730	36.550
warenhuizen	12.310	12.100	12.010	11.960	12.000	9.650	10.420	10.470	10.220	9.870	9.960	9.890	9.790	9.720
ambulante handel	15.810	15.390	14.890	15.470	15.920	16.230	16.500	16.670	17.540	17.380	17.680	17.890	17.990	18.140
webwinkels	14.850	18.300	19.070	22.360	26.400	29.970	33.520	36.610	40.350	40.980	41.050	42.010	42.890	43.770
overige detailhandel	15.650	15.710	16.200	16.330	16.930	17.280	18.810	19.790	20.750	20.640	20.430	20.310	20.050	19.850
detailhandel food	148.090	145.830	139.620	152.390	155.990	165.000	174.890	181.430	186.820	187.940	190.300	191.380	192.380	194.000
detailhandel non-food	266.190	258.460	246.960	248.590	251.810	254.340	259.600	261.630	267.760	264.940	264.560	263.770	261.910	260.620
detailhandel totaal	445.730	435.390	417.680	432.790	440.650	452.860	469.800	479.530	492.860	490.890	492.960	493.350	492.340	492.610

Figuur 1: Groei aantal fte ten opzichte van basisjaar 2012 voor de totale detailhandel sector en prognose

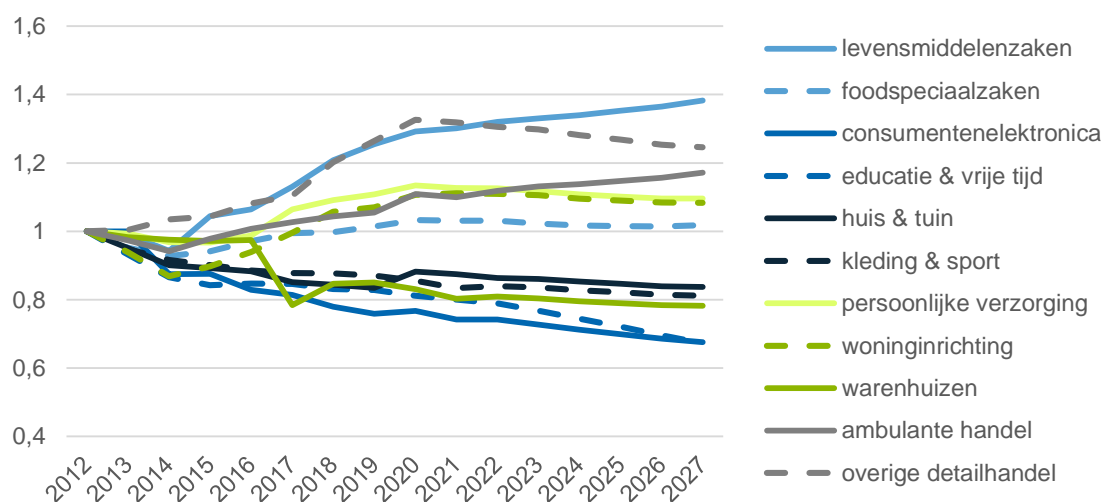
Figuur 2 toont de ontwikkeling van het arbeidsvolume voor brancheclusters die deel uitmaken van de detailhandel ten opzichte van het basisjaar 2012. Het valt gelijk op dat voornamelijk de branchecluster 'webwinkels' een grote groei heeft gekend in de periode 2012-2020. Voor deze branchecluster bedroeg de groei maar liefst 172%. Ook na 2020 wordt verwacht dat het arbeidsvolume in deze branchecluster verder zal toenemen.

Figuur 2: ontwikkeling arbeidsvolume per branchecluster ten opzichte van het basisjaar 2012

De sterke groei van de branchecluster 'webwinkels' domineert het beeld van de andere brancheclusters in het bovenstaande figuur. Om deze reden is figuur 3 toegespitst op de brancheclusters die een daling of beperktere groei laten zien. Het arbeidsvolume voor de branchecluster 'levensmiddelenzaken' is, na een kleine afname gedurende 2012-2014, in de periode 2014-2020 met meer dan 30% toegenomen. Naar verwachting groeit het arbeidsvolume van deze branchecluster de komende jaren verder door. De branchecluster 'ambulante handel' kent een vergelijkbare trend, echter is de groei minder sterk. De branchecluster 'ambulante handel' kent een vergelijkbare trend, echter is de groei minder sterk. De branchecluster 'foodspeciaalzaken' kende een grotere afname in de periode 2012-2014, waarbij in het dieptepunt het arbeidsvolume 93% was van het arbeidsvolume in 2012. Na 2014 is ook voor deze branchecluster het arbeidsvolume toegenomen om in 2020 op 3% hoger uit te komen ten opzichte van 2012. Naar verwachting zal het arbeidsvolume van deze branchecluster tot 2027 stabiliseren. Een aantal brancheclusters kende een daling van het arbeidsvolume gedurende de periode 2012-2020. Naar verwachting zal deze daling verder doorzetten. Tot deze groep horen onder andere de brancheclusters 'consumentenelectronica', 'educatie & vrije tijd' en 'kleding & sport'.

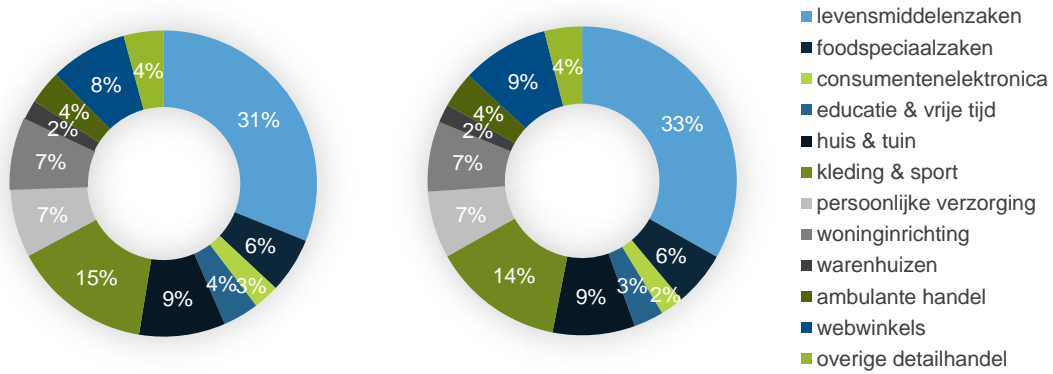
Figuur 3: ontwikkeling arbeidsvolume per branchecluster ten opzichte van het basisjaar 2012, toegespitst op branchesectoren met een groeifactor tussen de 0,6 en 1,4 ten opzichte van 2012

De bovenstaande figuren laten geïndexeerde cijfers zien. Deze figuren bieden een weergave van de groei, ze geven echter geen beeld van het arbeidsvolume ten opzichte van de andere brancheclusters. In figuur 4 wordt het aandeel van het arbeidsvolume per branchecluster weergegeven. Direct valt op dat, ondanks dat de webwinkels een grote groei hebben gekend, ze nog altijd maar een klein aandeel van het arbeidsvolume vertegenwoordigen. Het aandeel bedroeg in 2020 8% en naar verwachting bedraagt het aandeel in 2027 9%.

Naar verwachting zal het arbeidsvolume-aandeel van de branchecluster 'levensmiddelenzaken' gedurende 2020-2027 met twee procentpunten stijgen tot 33%. Verder zal het aandeel van 'webwinkels' stijgen met een procentpunt. De groei van de aandelen van deze brancheclusters zal voornamelijk ten koste gaan van de brancheclusters 'consumentenelectronica', 'kleding & sport' en 'educatie & vrije tijd'.

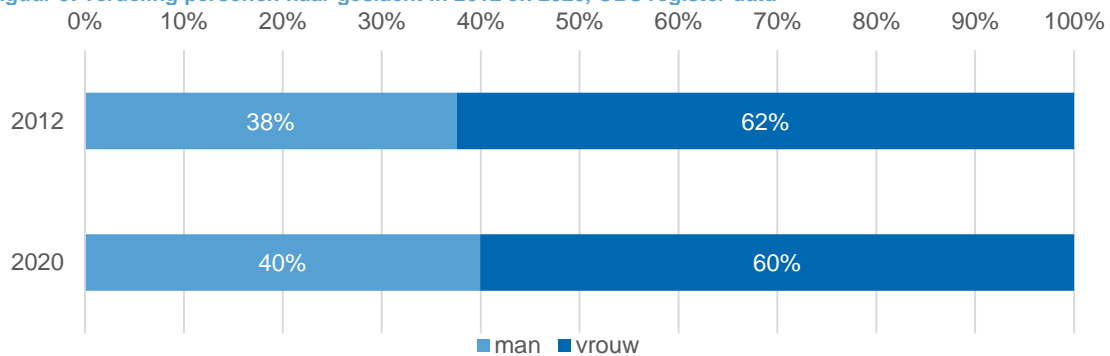
Figuur 4: verdeling fte in de detailhandel over twaalf brancheclusters, 2020 (links) en 2027 (rechts)

2.2 Persoonskenmerken

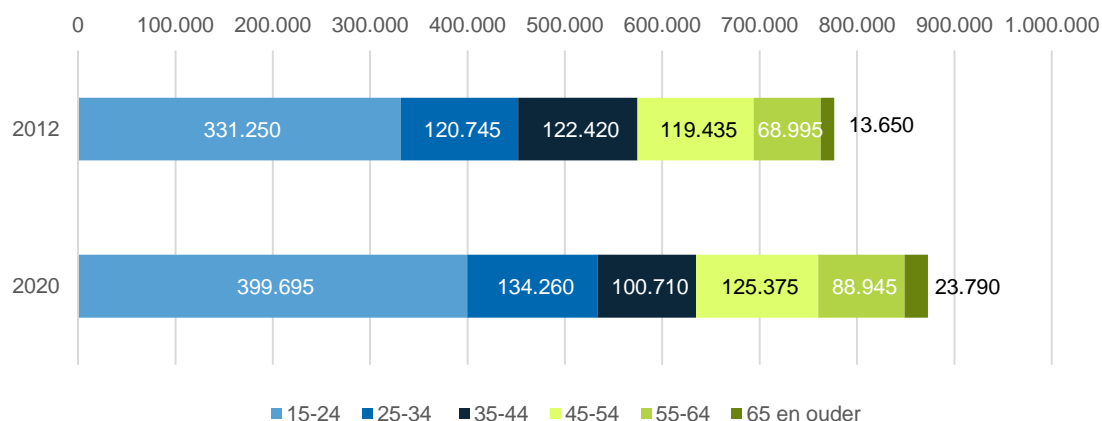
In de registerdata van het CBS zijn verschillende statistieken bekend met betrekking tot de persoonskenmerken. Figuur 5 geeft een overzicht van de verdeling naar geslacht in 2012 en 2020. In beide jaren is de meerderheid van het aantal werkenden binnen de sector vrouw. Het aandeel vrouwen binnen de sector is met 2 procentpunten afgenomen gedurende de periode 2012-2020.

Figuur 5: verdeling personen naar geslacht in 2012 en 2020, CBS register data

Een weergave van het aantal personen per leeftijdsgroep in de jaren 2012 en 2020 staat in figuur 6. Hier is te zien dat het aantal personen werkzaam in de detailhandel met ongeveer 12% is gestegen. Het aantal 65-plussers is maar liefst met 75% gestegen. De stijging van het aantal 65-plussers valt samen met de verhoging van de AOW-leeftijd, die sinds 2013 stapsgewijs wordt verhoogd. Ook het aantal 55-64-jarigen kende een grote stijging van bijna 30%. De enige leeftijdsgroep waarin het aantal personen daalde is de groep 35-44-jarigen. De daling in deze groep bedroeg ongeveer 20%.

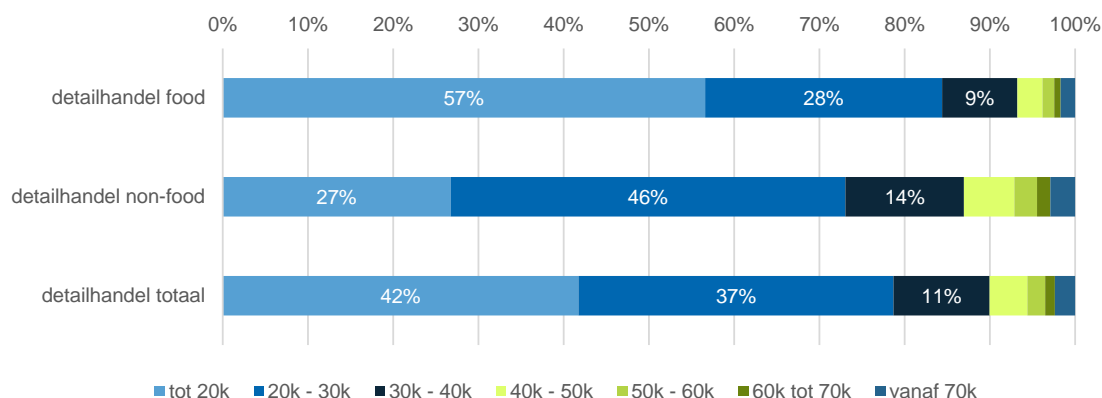
Figuur 6: Aantal personen naar leeftijdsgroepen in 2012 en 2020, CBS register data

2.3 Baankenmerken

In figuur 7 wordt het aandeel personen naar bruto inkomen per voltijdsbaan weergegeven voor de detailhandel sector en de subsectoren food en non-food. Het aandeel werkenden in de laagste inkomensklasse is voor de detailhandel food twee keer zo groot voor de detailhandel non-food. Voor de overige klassen geldt het omgekeerde beeld.

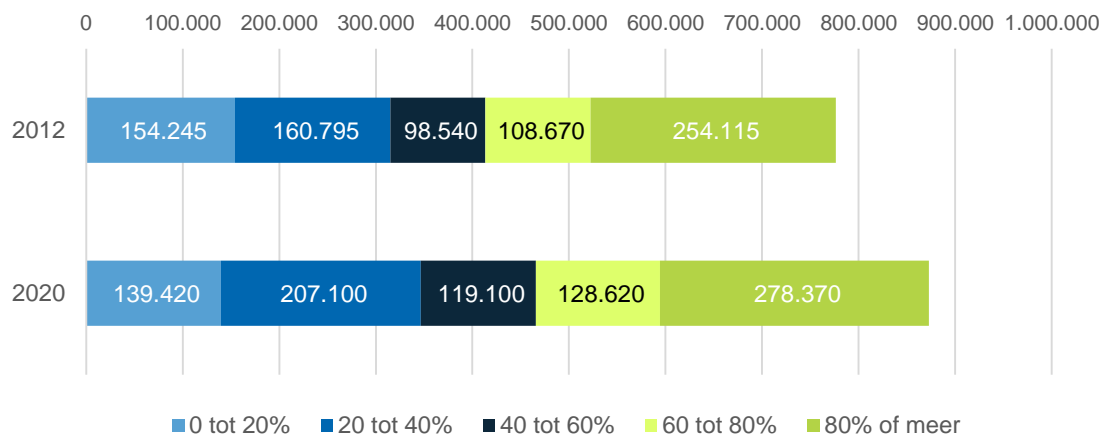
Figuur 7: Aandeel personen naar bruto inkomen per voltijdsbaan in 2020, CBS register data

Ook voor het aantal personen naar deeltijdsfactor voor de jaren 2012 en 2020, zoals weergegeven in figuur 8, is de vergelijking interessant. De groep die 20 tot 40%¹ werkt is met bijna 30% het meest gestegen. De aantallen uit de groepen waarin personen 40 tot 80% werken zijn met ongeveer 20% gestegen. Voor groepen met personen die 20% of minder of 80% of meer werken was de stijging ongeveer gelijk aan die van de gehele sector.

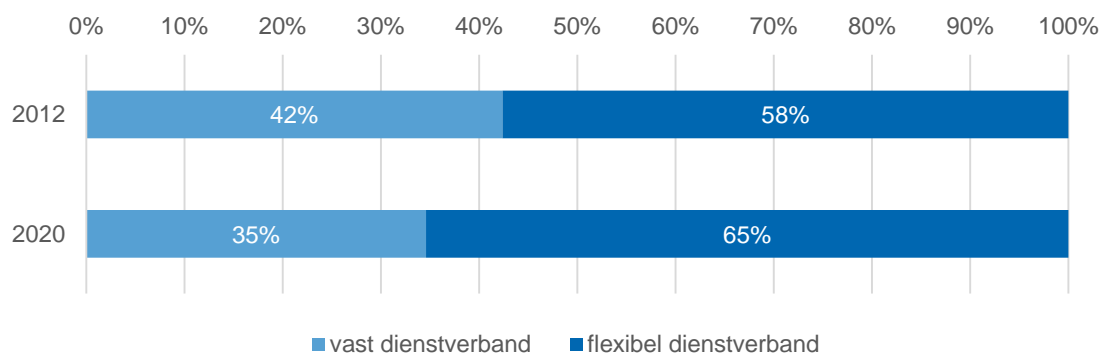
¹ Aangenomen is dat een voltijdsbaan 38 uur omvat.

Figuur 8: aantal personen naar deeltijdsfactor in 2012 en 2020, CBS register data

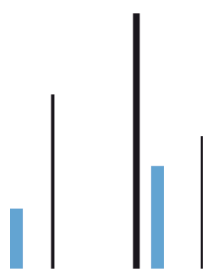
Figuur 9 laat zien dat het aandeel werkenden met een vast dienstverband in 2012 zeven procentpunten groter was dan in 2020. Het contracttype ‘flexibel’ geldt voor personen met een stage- of oproepcontract met een duur van bepaalde en onbepaalde tijd en personen in loondienst met een contractduur van bepaalde tijd. Het contracttype ‘vast’ geldt voor directeuren, groot aandeelhouders en personen in loondienst met een vast contract.

Figuur 9: verdeling personen naar contracttype in 2012 en 2020, CBS register data

In bovenstaande paragrafen wordt een toename gesignaleerd van personen uit jonge leeftijdsgroepen, personen met parttime dienstverbanden (de groep met een deeltijdsfactor van 20 tot 40%) en personen met een flexibel contract. Volgens het eerder genoemde rapport van Panteia (2017) kunnen deze trends deels verklaard worden door de verruiming van de openingstijden. Het werk gedurende de verruimde winkeltijden wordt vaak uitgevoerd door studenten en jongeren, die graag flexibel en parttime werk combineren met andere bezigheden.

3

Functiegroepen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op functiegroepen binnen de detailhandel. Volgens de acht meest recente jaargangen (2012-2019) van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) komen binnen de detailhandel 114 verschillende functiegroepen voor. Uit deze 114 functies zijn in overleg met Retail Insiders de elf meest voorkomende functiegroepen geselecteerd. De overige, kleinere, functiegroepen zijn samengevoegd tot de functiegroep 'overige functies'. Om tot meer betrouwbare verdelingen te komen worden de gemiddelden van de acht meest recente jaargangen getoond, tenzij anders is aangegeven.

3.1 EBB-data

Per jaargang van de EBB komen ongeveer 20.000 respondenten voor die op basis van de afgeleide SBI-code werkzaam zijn binnen de detailhandel, zie tabel 4 voor een indicatie van de aantallen. Ongewogen data leent zich niet om trends af te leiden, zeker niet bij kleine aantallen.

Tabel 4: indicatie ongewogen aantal personen per functiegroep binnen de detailhandel, EBB 2012-2019

branchecluster	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
levensmiddelenzaken	118.640	117.500	111.880	123.900	126.230	134.150	143.370	148.850	153.290	154.350	156.660	157.870	158.920	160.500
foodspeciaalzaken	27.920	26.560	25.880	26.280	27.110	27.780	27.840	28.310	28.840	28.800	28.780	28.550	28.400	28.350
consumentenelektronica	17.610	17.610	15.410	15.420	14.600	14.330	13.730	13.370	13.520	13.080	13.060	12.810	12.540	12.320
educatie & vrije tijd	22.970	21.400	19.890	19.360	19.460	19.440	19.090	19.020	18.650	18.380	18.120	17.630	17.100	16.560
huis & tuin	50.830	48.350	45.780	45.360	44.900	43.260	42.900	42.410	44.850	44.440	43.880	43.750	43.370	43.020
kleding & sport	84.010	79.620	76.970	75.700	74.400	73.740	73.650	73.150	71.900	70.080	70.570	70.240	69.520	69.010
persoonlijke verzorging	31.610	31.400	30.590	30.560	31.210	33.630	34.490	35.010	35.850	35.630	35.580	35.320	35.020	34.830
woningrichting	33.530	31.460	29.110	30.100	31.500	33.390	35.460	35.880	37.110	37.260	37.200	37.070	36.730	36.550
warenhuizen	12.310	12.100	12.010	11.960	12.000	9.650	10.420	10.470	10.220	9.870	9.960	9.890	9.790	9.720
ambulante handel	15.810	15.390	14.890	15.470	15.920	16.230	16.500	16.670	17.540	17.380	17.680	17.890	17.990	18.140
w ebw inkels	14.850	18.300	19.070	22.360	26.400	29.970	33.520	36.610	40.350	40.980	41.050	42.010	42.890	43.770
overige detailhandel	15.650	15.710	16.200	16.330	16.930	17.280	18.810	19.790	20.750	20.640	20.430	20.310	20.050	19.850
detailhandel food	148.090	145.830	139.620	152.390	155.990	165.000	174.890	181.430	186.820	187.940	190.300	191.380	192.380	194.000
detailhandel non-food	266.190	258.460	246.960	248.590	251.810	254.340	259.600	261.630	267.760	264.940	264.560	263.770	261.910	260.620
detailhandel totaal	445.730	435.390	417.680	432.790	440.650	452.860	469.800	479.530	492.860	490.890	492.960	493.350	492.340	492.610

Op basis van een aantal persoonskenmerken zijn de EBB-waarnemingen met een ophoogfactor gewogen naar de bevolking van Nederland, zie tabel 5 voor het resultaat. Deze gewogen EBB-data geeft een indicatie van het aantal personen per functiegroep. Bij de weging wordt echter niet expliciet rekening gehouden met de functiegroep van de respondent. Dus ook met gewogen EBB-data op het niveau van functiegroepen zal met voorzichtigheid moeten worden omgesprongen. De sterke stijging die zich bijvoorbeeld in 2013 in de functiegroep 'vertegenwoordigers en inkopers' voordoet, is mogelijk een gevolg van het feit dat er 'toevallig' in 2012 fors minder personen uit deze functiegroep hebben deelgenomen aan de EBB dan in 2013. Bij functiegroepen met lage ongewogen aantallen is de kans op zulke grillige, onbetrouwbare sprongen groter.

Tabel 5: gewogen aantal personen per functiegroep binnen de detailhandel, EBB 2012-2019

functiegroep	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
laders, lossers en vakkenvullers	116.840	110.200	112.555	119.660	118.380	122.150	136.270	130.775
verkoopmedewerkers detailhandel	243.650	226.530	218.865	222.615	218.990	210.915	218.585	206.480
kassamedewerkers	82.535	70.190	74.805	71.430	68.535	67.580	72.040	67.880
winkeliers detailhandel	31.215	35.635	39.320	43.565	46.085	49.915	43.975	44.565
teamleiders en managers	59.950	58.550	58.140	55.900	53.495	46.830	42.955	47.905
slagers	6.860	8.515	9.770	9.805	7.005	6.480	9.860	5.985
vertegenwoordigers en inkopers	3.925	17.810	16.620	12.660	13.990	14.095	12.295	14.745
administratief medewerkers	7.940	10.295	9.330	9.240	9.835	10.800	8.125	9.380
callcentermedewerkers outbound en overige verkopers	10.535	15.395	17.840	14.300	14.400	15.995	14.725	13.670
receptionisten en telefonisten	4.215	6.165	5.390	8.045	6.970	10.090	11.545	10.230
transportplanners en logistiek medewerkers	4.960	8.335	8.475	9.010	6.915	7.125	7.140	7.905
overige functies	82.300	123.845	122.995	124.545	123.760	127.325	123.630	118.860

3.2 Arbeidsmarktprognoses

Om tot prognoses op het niveau van functiegroepen te komen wordt aansluiting gezocht bij de prognose van het arbeidsvolume in fte voor de detailhandel die aan de orde is geweest in hoofdstuk 2. Deze prognose wordt nogmaals weergegeven in tabel 6.

Tabel 6: prognose aantal fte binnen de detailhandel

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
detailhandel totaal	452.860	469.800	479.530	492.860	490.890	492.960	493.350	492.340	492.610

Om tot een prognose van het aantal fte op het niveau van functiegroepen te komen zijn de onderstaande vijf stappen uitgevoerd:

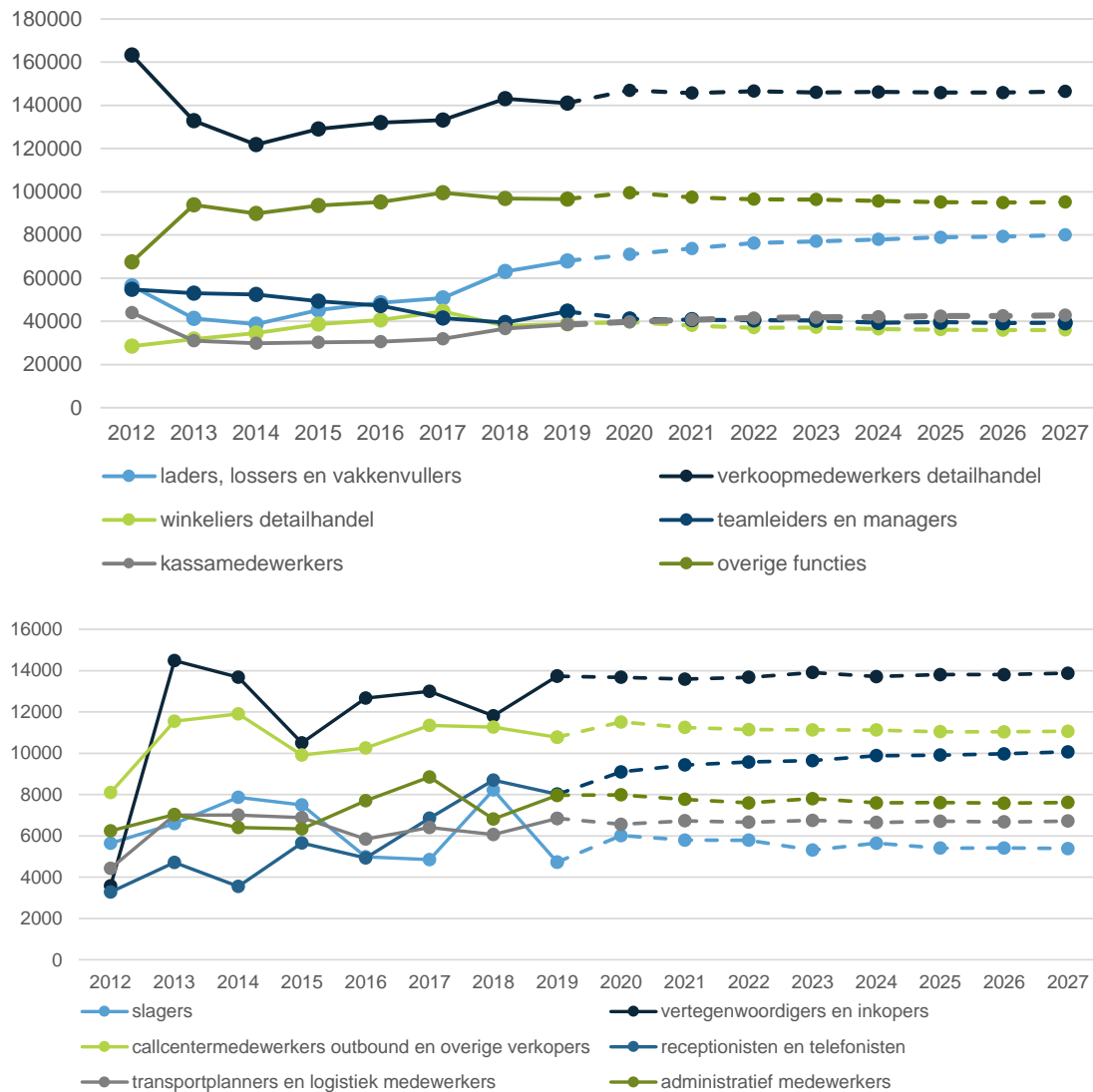
1. Het aantal personen per functiegroep (EBB) is op basis van arbeidsduurklassen omgezet naar een geschat aantal fte per functiegroep (EBB).
2. Het aantal fte per functiegroep (EBB) is geschaald naar het aantal fte binnen de detailhandel.
3. Voor 2012 tot en met 2019 is het aandeel van elke functiegroep binnen de detailhandel afgeleid.
4. Voor 2020 tot en met 2030 is het aandeel van elke functiegroep binnen de detailhandel geraamd op basis van:
 - a. De voortschrijdende trend over de afgelopen vijf jaar (gewicht 50%)
 - b. Het voortschrijdend gemiddelde over de afgelopen twee jaar (gewicht 50%)
5. Voor 2020 tot en met 2030 zijn de geraamde aandelen per functiegroep toegepast op de prognose van het totaal aantal fte in de detailhandel uit tabel 6.

De realisatie en prognose van het aantal fte per functiegroep die uit bovenstaande methode volgen worden weergegeven in tabel 7 en figuur 10. Een verwachte toename van het arbeidsvolume gedurende de periode 2019-2025 is zichtbaar voor onder andere de functiegroepen 'laders, lossers en vakkenvullers' en 'verkoopmedewerkers detailhandel', terwijl het arbeidsvolume voor de functiegroep 'teamleiders en managers' naar verwachting een daling vertoont. Gegeven het zeer grillige verloop van de aandelen per functiegroep in de recente historie (gebaseerd op EBB-data), moeten deze prognoses met terughoudendheid worden bekeken.

Tabel 7: realisatie en prognose van aantal fte per functiegroep binnen de detailhandel

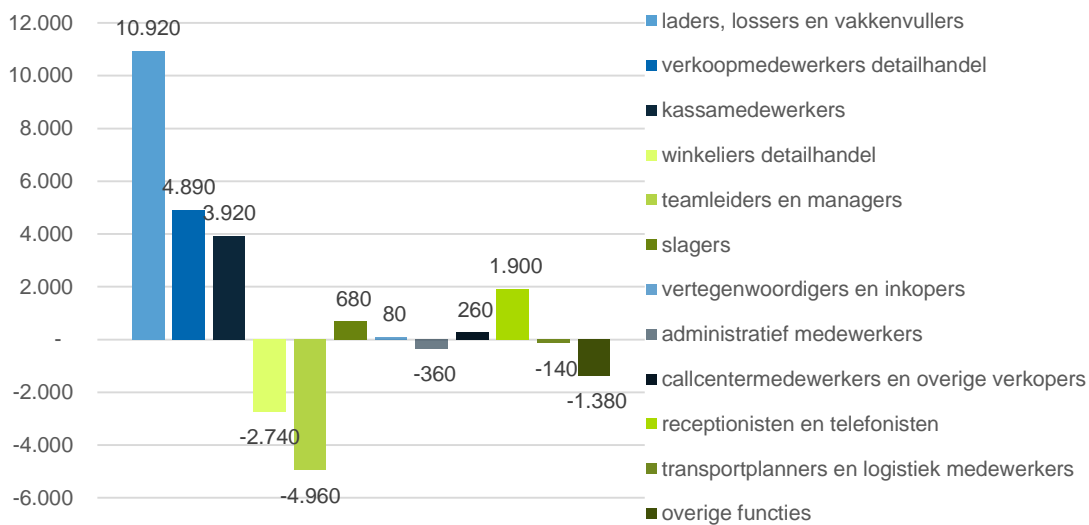
functies	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
laders, lossers en vakkenvullers	50.836	63.049	67.936	70.996	73.730	76.240	77.015	77.927	78.857
verkoopmedewerkers detailhandel	133.113	143.027	141.028	146.966	145.663	146.592	145.973	146.199	145.921
kassamedewerkers	31.911	36.621	38.466	39.767	40.716	41.550	41.799	42.061	42.382
winkeliers detailhandel	44.647	38.015	38.879	39.703	38.094	37.003	37.203	36.464	36.139
teamleiders en managers	41.533	39.366	44.564	41.065	40.739	40.602	40.434	39.388	39.607
slagers	4.849	8.219	4.727	6.009	5.794	5.786	5.308	5.643	5.406
vertegenwoordigers en inkoopers	12.991	11.808	13.729	13.678	13.588	13.673	13.906	13.709	13.809
administratief medewerkers	8.848	6.816	7.966	7.985	7.764	7.596	7.801	7.598	7.609
callcentermedewerkers outbound en overige verkopers	11.344	11.260	10.775	11.510	11.243	11.142	11.130	11.124	11.040
receptionisten en telefonisten	6.856	8.694	8.010	9.096	9.428	9.578	9.640	9.883	9.906
transportplanners en logistiek medewerkers	6.409	6.058	6.846	6.556	6.731	6.663	6.748	6.647	6.709
overige functies	99.519	96.867	96.607	99.533	97.403	96.538	96.393	95.694	95.223
totaal	452.856	469.799	479.533	492.865	490.894	492.964	493.351	492.335	492.610

Figuur 10: realisatie en prognose van aantal fte per functiegroep binnen de detailhandel

Kijkt men naar de verwachte situatie in 2025 ten opzichte van 2019, zoals getoond in figuur 11, dan lijkt voor functiegroep 'laders, lossers en vakkenvullers' de grootste uitbreidingsvraag van 10.920 fte te ontstaan. Voor 'teamleiders en managers' lijkt daarentegen de arbeidsvraag gedurende de komende jaren met 4.960 fte af te nemen.

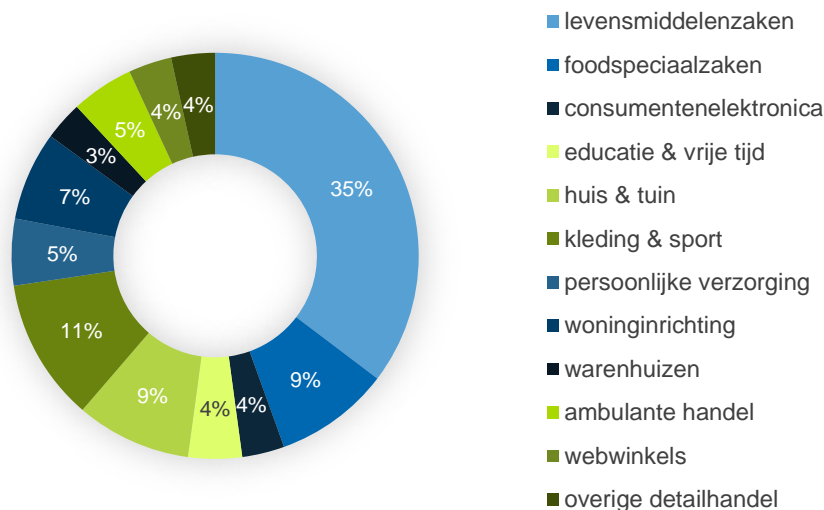
Figuur 11: verwachte uitbreidingsvraag in fte per functiegroep in 2025 ten opzichte van 2019

3.3 Functiegroepen naar brancheclusters

Met behulp van de afgeleide SBI-codes in de EBB kan een indicatie worden gegeven van de verdeling van het arbeidsvolume over de dertien brancheclusters binnen de detailhandel. In figuur 12 is te zien dat ongeveer vier op de elf werkenden actief is in de branchecluster levensmiddelenzaken. De branchecluster warenhuizen heeft het kleinste aandeel werkenden personen, namelijk 3%.

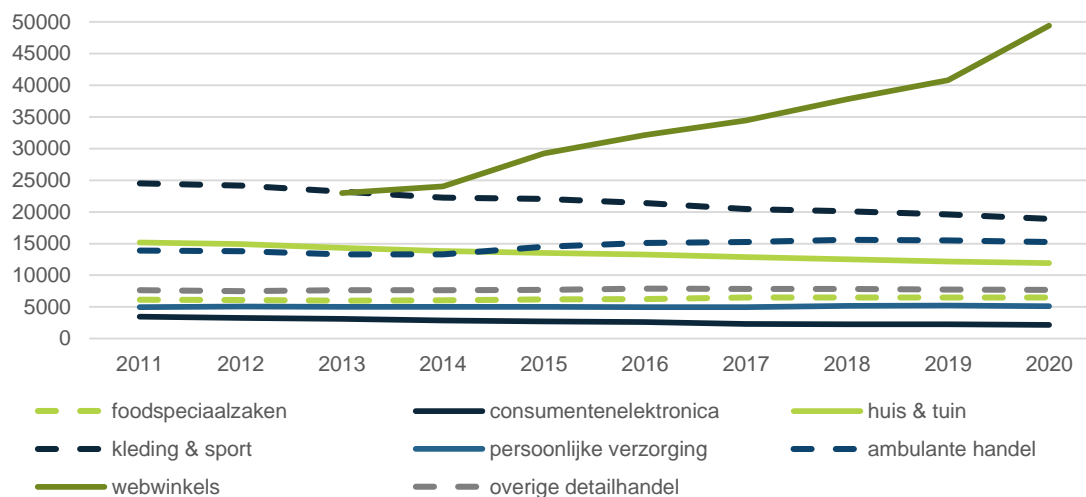
Figuur 12: indicatie verdeling werkenden detailhandel brancheclusters, op basis van EBB 2012-2019

Van jaar op jaar kan het aandeel in het arbeidsvolume uiteraard veranderen. Om een indruk te krijgen van de verandering van arbeidsvolumes naar brancheclusters, is in figuur 13 de ontwikkeling van het aantal vestigingen in Nederland voor elk van de brancheclusters binnen de detailhandel opgenomen. Bij deze data moet de kanttekening worden geplaatst dat het aantal werkenden per vestiging sterk kan verschillen per branchecluster. Zo zijn er bij veel webwinkels slechts enkele werkenden per vestiging actief. Het betreft hier open data die door CBS wordt gepubliceerd op de elektronische databank StatLine.

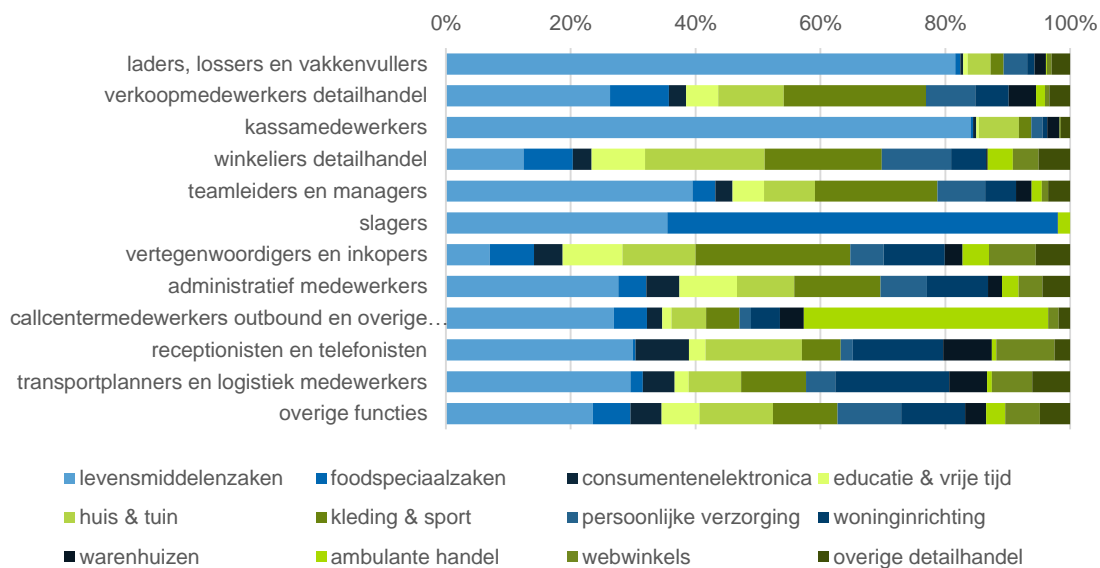
Het aantal vestigingen binnen de branchecluster 'kleding & sport', 'huis & tuin' en 'consumentenelektronica' is gedaald. Het aantal vestigingen in 'consumentenelektronica' daalde het sterkst tot 70% in 2020. Het stijgende marktaandeel voor webwinkels zal hier ongetwijfeld een rol spelen, het aantal vestigingen binnen de branchecluster 'webwinkels' is fors gestegen. Dit is in lijn met de stijging van het aantal fte's in de brancheclusters 'webwinkels', genoemd in hoofdstuk 2. Het aantal vestigingen voor de overige brancheclusters is redelijk gelijk gebleven. Voor de leesbaarheid zijn niet alle brancheclusters getoond in het figuur.

Figuur 13: ontwikkeling aantal vestigingen per branchecluster binnen de detailhandel, CBS Statline

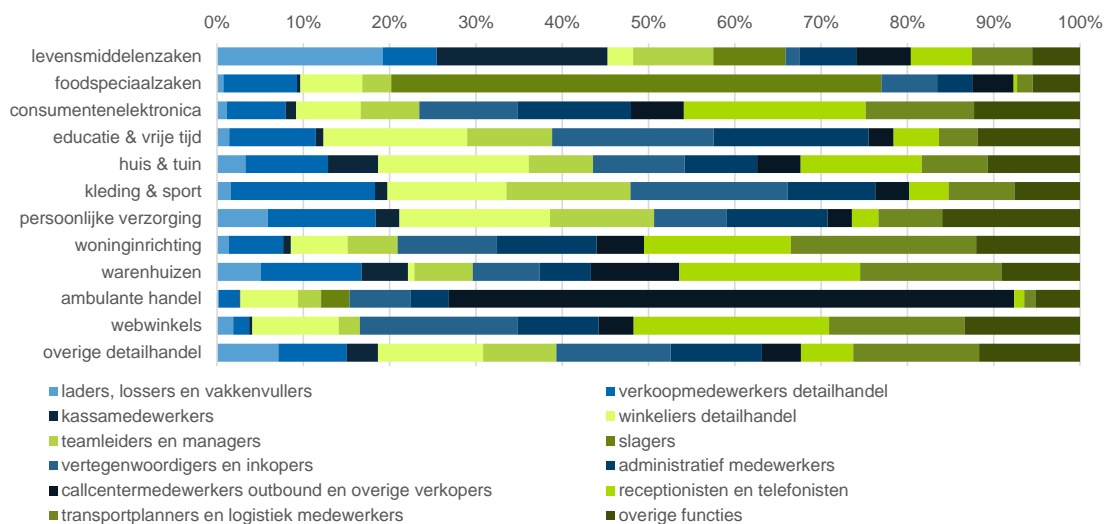
Figuur 14 geeft de verdeling van het arbeidsvolume naar functiegroepen en brancheclusters weer. Het is te zien dat het overgrote deel van de werkenden in de functiegroep 'kassamedewerkers' werkzaam is in de branchecluster 'levensmiddelenzaken'. Hetzelfde geldt overigens voor de werkenden in de functiegroep 'laders, lossers en vakkenvullers'. Werkenden in de functiegroep 'slagers' zijn vooral actief in de brancheclusters 'levensmiddelenzaken' en 'foodspeciaalzaken'.

Figuur 14: functiegroepen naar branchecluster, op basis van EBB 2012-2019

Figuur 15 toont de brancheclusters naar functiegroepen. Het is te zien dat de werkenden uit de verschillende functiegroepen redelijk gespreid zijn over de verschillende brancheclusters. Wat wel opvalt is dat een groot aandeel van de werkenden binnen de ambulante handel tot de functiegroep ‘callcentermedewerkers outbound en overige verkopers’ behoort. binnen de branchecluster ‘foodspeciaalzaken’ is een groot aandeel werkende actief in de functiegroep ‘slaggers’.

Figuur 15: brancheclusters naar functiegroepen, op basis van EBB 2012-2019

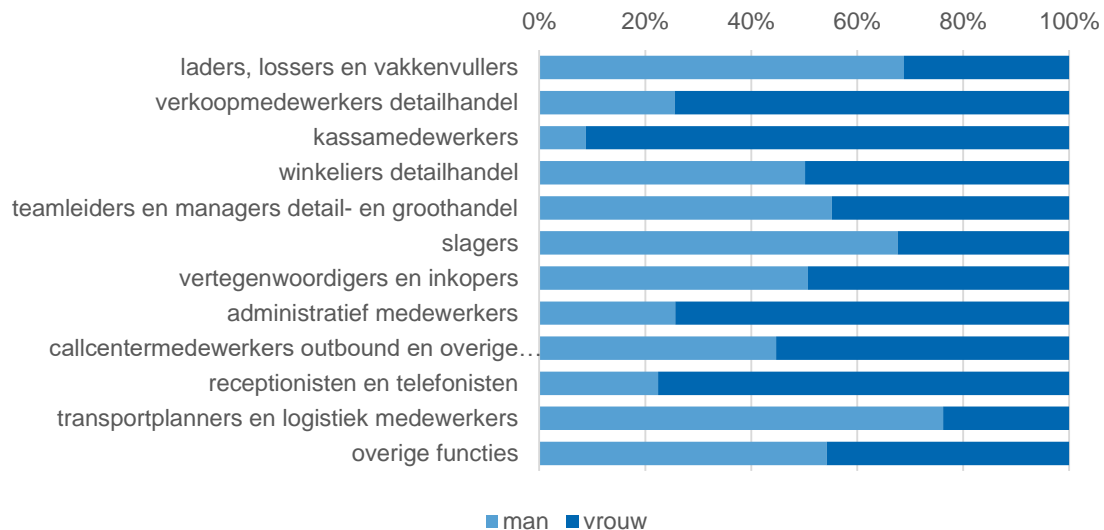

3.4 Functiegroepen naar persoonskenmerken

Figuur 16 geeft een weergave van de verdeling naar geslacht per functiegroep. Hoge aandelen vrouwen zijn voornamelijk te vinden in de functiegroepen ‘receptionisten en telefonisten’ (78%), ‘administratief medewerkers’ (74%), ‘kassamedewerkers’ (91%) en ‘verkoopmedewerkers detailhandel’ (75%). In de

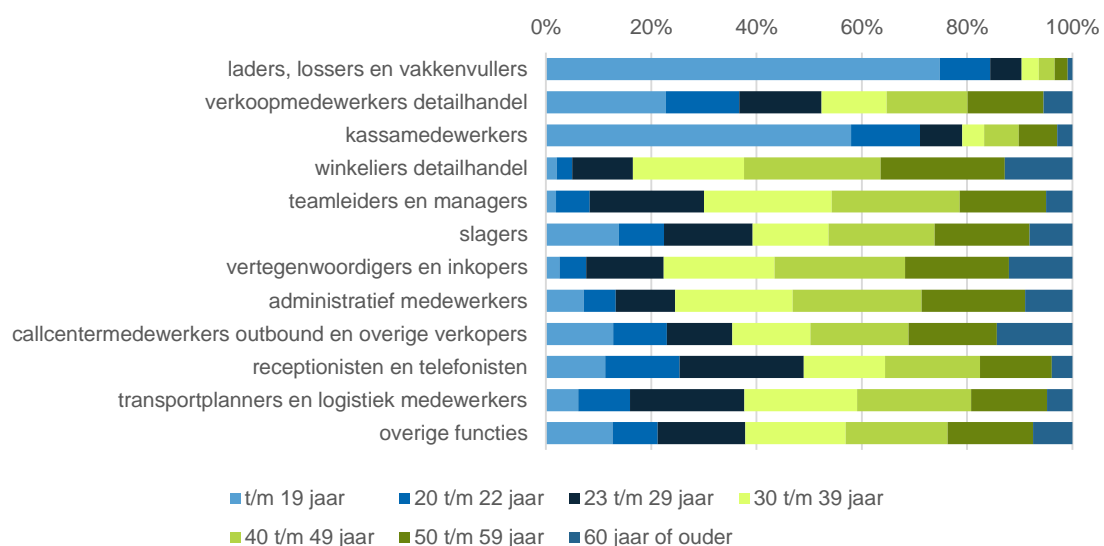
functiegroepen 'laders, lossers en vakkenvullers' (69%) en 'transportplanners en logistiek medewerkers' (76%) zijn daarentegen hoge aandelen mannen te vinden.

Figuur 16: functiegroepen naar geslacht, op basis van EBB 2012-2019

Voor de verschillende functiegroepen kan tevens worden gekeken naar de verdeling over leeftijdsklassen, getoond in figuur 17. Hoge aandelen van 29 jaar en jonger zijn vooral terug te vinden in de functiegroepen 'laders, lossers en vakkenvullers' (90%) en 'kassamedewerkers' (79%). De overige functiegroepen vertegenwoordigen juist hoge aandelen van 30-plussers. De functiegroep 'winkeliers' heeft het grootste aandeel 30-plusser, namelijk 83%.

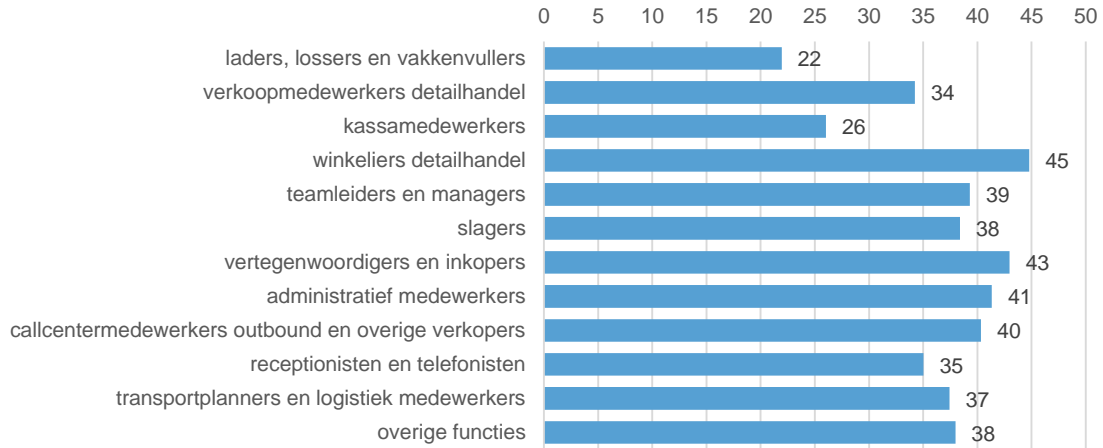
Figuur 17: functiegroepen naar leeftijdsklasse, op basis van EBB 2012-2019

Bovenstaande bevindingen vertalen zich ook door naar de gemiddelde leeftijd per functiegroep, waarvan op basis van de EBB-data een schatting is gemaakt, zie figuur 18. De functiegroep 'laders, lossers en

vakkenvullers' heeft met 22 jaar de laagste gemiddelde leeftijd, terwijl personen uit functiegroep 'winkeliers detailhandel' met 45 jaar de hoogste gemiddelde leeftijd hebben.

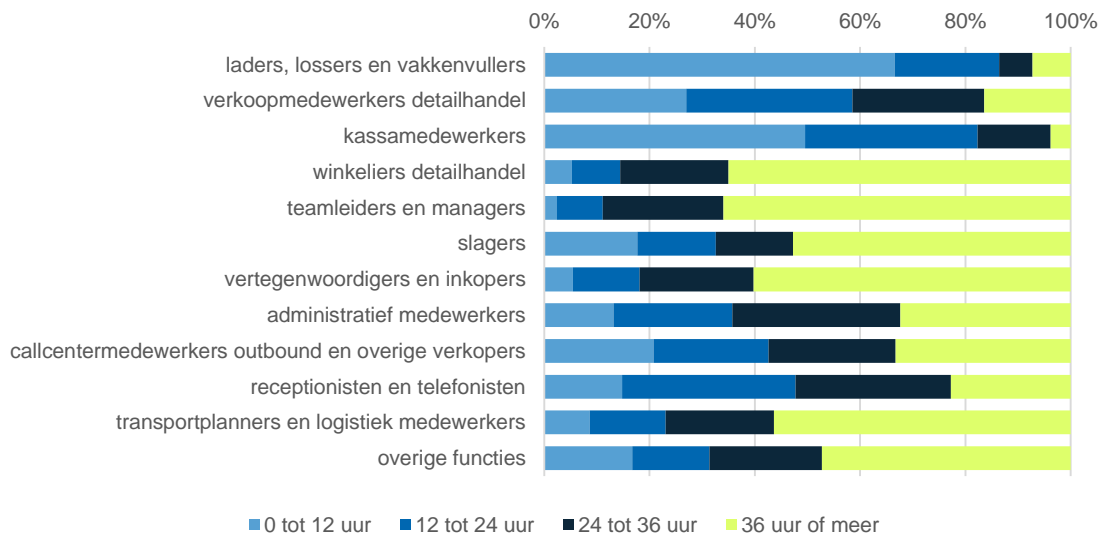
Figuur 18: schatting gemiddelde leeftijd per functiegroep, op basis van EBB 2012-2019

3.5 Functiegroepen naar baankenmerken

De functiegroepen naar deeltijdfactor zijn weergegeven in figuur 19. Werkenden in de functiegroep 'teamleiders en managers' hebben het grootste aandeel banen van 36 uur of meer (66%). De functiegroep met het laagste aandeel banen 36 uur of meer is 'kassamedewerkers' (4%) . Dit kan verklaard worden doordat functies binnen deze functiegroep veelal als bijbaan uitgeoefend.

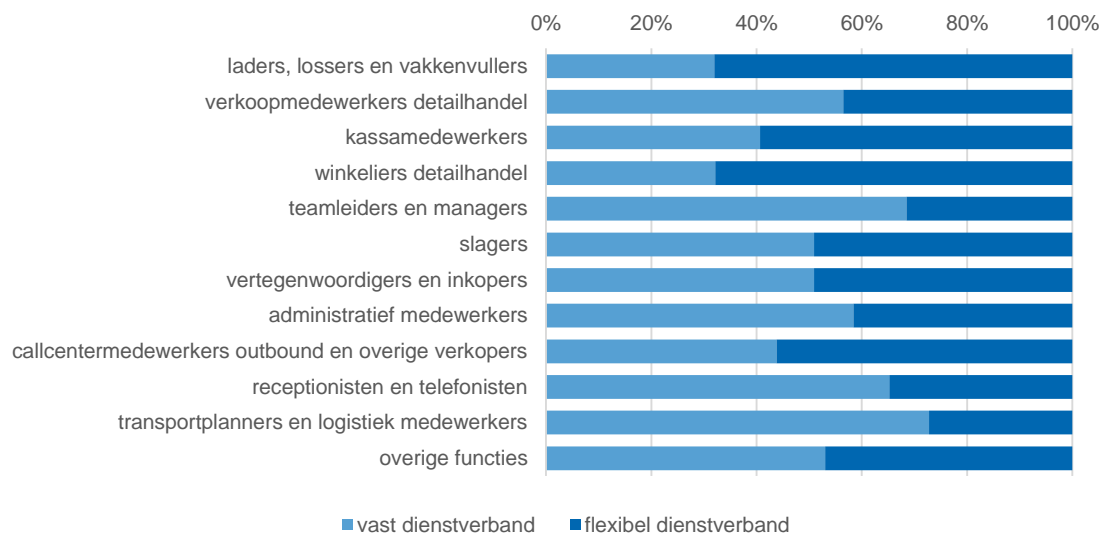
Figuur 19: functiegroepen naar deeltijdfactor, op basis van EBB 2012-2019

Figuur 20 toont de verdeling over vaste en flexibele aanstellingen. Voor de verdeling van werkenden over vaste en flexibele dienstverbanden is dezelfde definitie gehanteerd als in paragraaf 2.3. Voor de meeste functiegroepen ligt het aandeel werkenden met een vaste aanstelling tussen de 30% en 75%. De

functiegroepen 'laders, lossers en vakkenvullers' en 'winkeliers' hebben het grootste aandeel werkenden met een flexibele aanstelling, namelijk 68% en 68% respectievelijk.

Figuur 20: functiegroepen naar contracttype, op basis van EBB 2012-2019

Bijlage

Figuur 21: samenvoeging van SBI-categorieën in de detailhandel naar dertien brancheclusters en drie subsectoren

subsector	branche	SBI 2008	beschrijving
detailhandel food	levensmiddelenzaken	47110	supermarkten en dergelijke winkels met een algemeen assortiment voedings- en genotmiddelen
		47292	winkels in natuurvoeding en reformartikelen
		47293	winkels in buitenlandse voedingsmiddelen
		47300	benzinstations
		47241	winkels in brood en banket
detailhandel food	foodspeciaalzaken	10710	vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk
		47210	winkels in aardappelen, groenten en fruit
		47221	winkels in vlees en vleeswaren
		47222	winkels in wild en gevogelte
		47250	winkels in dranken
		47230	winkels in vis
		47242	winkels in chocolade en suikerwerk
		47291	winkels in kaas
		47292	winkels in natuurvoeding en reformartikelen
		47293	winkels in buitenlandse voedingsmiddelen
		47299	gespecialiseerde winkels in overige voedings- en genotmiddelen n.e.g.
detailhandel non-food	consumentenelektronica	47410	winkels in computers, randapparatuur en software
		47420	winkels in telecommunicatieapparatuur
		47431	winkels in audio- en videoapparatuur
		47432	winkels in een algemeen assortiment van wit- en bruingoed
		47541	winkels in witgoed
		47542	winkels in naai- en breimachines
		47543	winkels in overige elektrische huishoudelijke apparatuur
		47544	winkels in onderdelen voor elektrische huishoudelijke apparatuur
		47781	winkels in fotografische artikelen
detailhandel non-food	educatie & vrije tijd	47260	winkels in tabaksproducten
		47610	winkels in boeken
		47620	winkels in kranten, tijdschriften en kantoorbehoeften
		47630	winkels in audio- en video-opnamen
		77220	videotheken
		47763	winkels in dieren, dierbenodigdheden en hengelsportartikelen
		47594	winkels in muziekinstrumenten
		47641	winkels in fietsen en bromfietsen
detailhandel non-food	huis & tuin	47650	winkels in speelgoed
		47761	winkels in bloemen en planten, zaden en tuinbenodigdheden
		47763	winkels in dieren, dierbenodigdheden en hengelsportartikelen
		47521	winkels in ijzerwaren en gereedschappen
		47522	winkels in verf, verfwaren en behang
		47523	winkels in houten bouw- en tuinmaterialen
		47528	bouwmarkten en andere winkels in bouwmaterialen algemeen assortiment
		47595	winkels in glas-, porselein- en aardewerk
		47596	winkels gespecialiseerd in overige huishoudelijke artikelen n.e.g.
		47597	winkels in huishoudelijke artikelen algemeen assortiment
		47783	winkels in schilderijen, lijsten, prenten, kunstvoorwerpen en religieuze artikelen
47791	winkels in antiek		
47512	winkels in huishoudtextiel		
47513	winkels in breiwerk, handwerken en meubelen		
47542	winkels in naai- en breimachines		
47762	tuincentra		

subsector	branche	SBI 2008	beschrijving
detailhandel non-food	kleding & sport	47511	w inkels in kledingsstoffen
		47512	w inkels in huishoudtextiel
		47513	w inkels in breiwool, handwerken en meubelen
		47711	w inkels in herenkleding
		47712	w inkels in dameskleding
		47713	w inkels in bovenkleding en mode-artikelen (algemeen assortiment)
		47714	w inkels in baby- en kinderkleding
		47715	w inkels in babyartikelen algemeen assortiment
		47716	w inkels in onderkleding, foundations e.d.
		47717	w inkels in mode-artikelen
		47718	textielsupermarkten
		47721	w inkels in schoenen
		47722	w inkels in lederwaren en reisartikelen
		47642	w inkels in watersportartikelen
47643	w inkels in sportartikelen (geen watersport)		
47644	w inkels in kampeerartikelen (geen caravans)		
detailhandel non-food	persoonlijke verzorging	47730	apotheken
		47741	w inkels in drogisterij-artikelen
		47770	w inkels in juweliersartikelen en uurwerken
		47782	w inkels in optische artikelen
		47750	w inkels in parfums en cosmetica
detailhandel non-food	woninginrichting	47524	w inkels in tegels
		47525	w inkels in keukens
		47526	w inkels in parket-, laminaat- en kurkvloeren
		47527	w inkels gespecialiseerd in overige doe-het-zelf artikelen
		47530	w inkels in vloerbedekking en gordijnen
		47591	w inkels in meubels
		47592	w inkels in verlichtingsartikelen
		47593	w inkels in artikelen voor woninginrichting algemeen assortiment
		47596	w inkels gespecialiseerd in overige huishoudelijke artikelen n.e.g.
		47715	w inkels in babyartikelen algemeen assortiment
detailhandel non-food	warenhuizen	47191	warenhuizen
detailhandel overig	ambulante handel	47811	markthandel in aardappelen, groenten en fruit
		47819	markthandel in overige voedings- en genotmiddelen
		47820	markthandel in textiel, kleding en schoenen
		47891	markthandel in bloemen, planten, zaden en tuinbenodigdheden
		47892	markthandel in tweedehands goederen
		47899	markthandel in overige goederen
		47991	colportage
		47992	straathandel
		47999	detailhandel via overige distributievormen
		47911	detailhandel via internet in voedingsmiddelen en drogisterijwaren
detailhandel non-food	webwinkel	47912	detailhandel via internet in consumentenelektronica
		47913	detailhandel via internet in boeken, tijdschriften, cd's, dvd's
		47914	detailhandel via internet in kleding en mode-artikelen
		47915	detailhandel via internet in huis- en tuinartikelen
		47916	detailhandel via internet in vrijetijdsartikelen
		47918	detailhandel via internet in overige non-food
		47919	detailhandel via internet in een algemeen assortiment non-food
		47192	w inkels met een algemeen assortiment non-food (geen warenhuizen)
detailhandel overig	overige detailhandel	47594	w inkels in muziekinstrumenten
		47742	w inkels in medische en orthopedische artikelen
		47783	w inkels in schilderijen, lijsten, prenten, kunstvoorwerpen en religieuze artikelen
		47789	w inkels gespecialiseerd in overige artikelen n.e.g.
		47791	w inkels in antiek
		47792	w inkels in tweedehands kleding
		47793	w inkels in tweedehands goederen (geen kleding)
		47999	detailhandel via overige distributievormen

Figuur 22: samenvoeging van functiesⁱ naar functiegroepenⁱⁱ binnen de detailhandel, EBB 2012-2019

subsector	functiegroep	functiecode (BRC)	functiecode (ISCO)	functie	aandeel functie in sector
detailhandel totaal	verkoopmedewerkers detailhandel	0332		verkoopmedewerkers detailhandel	33,1%
detailhandel totaal	laders, lossers en vakkenvullers	1221		laders, lossers en vakkenvullers	17,5%
detailhandel totaal	kassamedewerkers	0333		kassamedewerkers	10,9%
detailhandel totaal	teamleiders en managers detail- en groothandel		1420 & 5222	teamleiders en managers	7,4%
detailhandel totaal	winkeliers detailhandel		5221	winkeliers detailhandel	6,4%
detailhandel totaal	callcentermedewerkers outbound en overige verkopers	0334		callcentermedewerkers outbound en overige verkopers	2,1%
detailhandel totaal	vertegenwoordigers en inkopers	0321		vertegenwoordigers en inkopers	1,7%
detailhandel totaal	administratief medewerkers	0431		administratief medewerkers	1,4%
detailhandel totaal	slagers	0751		slagers	1,2%
detailhandel totaal	receptionisten en telefonisten	0433		receptionisten en telefonisten	1,1%
detailhandel totaal	transportplanners en logistiek medewerkers	0435		transportplanners en logistiek medewerkers	1,0%
detailhandel totaal	overige functies	1113		keelers en barpersoneel	0,8%
detailhandel totaal	overige functies	1035		medisch vakspecialisten	0,8%
detailhandel totaal	overige functies	0744		machinemonteurs	0,6%
detailhandel totaal	overige functies	1121		schoonmakers	0,6%
detailhandel totaal	overige functies	0752		bakkers	0,6%
detailhandel totaal	overige functies	0754		meubelmakers, kleermakers en stoffeerders	0,6%
detailhandel totaal	overige functies	0753		productcontroleurs	0,6%
detailhandel totaal	overige functies	0311		adviseurs marketing, public relations en sales	0,5%
detailhandel totaal	overige functies	1311		overig	0,5%
detailhandel totaal	overige functies	1222		vuilnisophalers en dagbladenbezorgers	0,5%
detailhandel totaal	overige functies	0511		algemeen directeuren	0,5%

ⁱ Functies zijn omwille van de leesbaarheid slechts in de tabel opgenomen als ze een aandeel van tenminste 0,5% vormen van de betreffende subsector. Zodoende staan 92 functies binnen functiegroep 'overig' niet in de tabel. In de analyses maken deze functies wél deel uit van functiegroep 'overig'.

ⁱⁱ De functiegroepen die in deze rapportage voorkomen volgen uit een selectie uit de Enquête Beroepsbevolking op basis van de BRC-functiecode. Om de werknemers in de functiegroep teamleiders te kunnen combineren met managers is voor winkeliers, teamleiders en managers een selectie gemaakt op basis de ISCO-functiecode.